

Zpravodaj z tří zemí

DVOUJAZYČNÝ EUREGIO₃ MAGAZÍN

Sprache verbindet Nachbarn / Jazyk spojuje sousedy

„Sichtbarkeit,
Stabilität
und Kontinuität“

„Viditelnost,
stabilita
a kontinuita“

Seite 3 / strana 3

Dreiländer-
Interview

Interview
se třemi zeměmi

Seite 6 / strana 6

Einblick in die
Nachbarsprache

Pohled do jazyka
našich sousedů

Seite 10 / strana 10

Sehr geehrte Mitglieder, Kooperationspartnerinnen und Kooperationspartner, liebe Leserinnen und Leser,

unsere beiden Sprachen und die vielfältigen Dialekte prägen das Leben in unserem Grenzraum in besonderer Weise. Sie sind Grundlage für soziokulturellen Austausch, wirtschaftliche Entwicklung und persönliche Begegnungen. Sprache kann dabei Brücken bauen – auch wenn sie auf den ersten Blick manchmal als Barriere erscheint. Gerade das bewusste Bemühen um gegenseitiges Verstehen macht unsere Zusammenarbeit lebendig und erfolgreich.

Deutsch und Tschechisch gehören unterschiedlichen Sprachfamilien an. Umso wichtiger ist es uns, sie nicht als Fremdsprachen, sondern als Nachbarsprachen zu begreifen. Diese Perspektive stärkt den Respekt, die Offenheit und das Interesse füreinander. Ein Beitrag dazu ist unser zweisprachiges EUREGIO3-Magazin Dreiländer-Brückenschlag, das zweimal jährlich erscheint. In dieser Ausgabe widmen wir uns in besonderer Weise dem Thema Nachbarsprache und ihren vielfältigen Facetten. Wir wünschen Ihnen eine anregende Lektüre und eine erholsame Sommerzeit!

Die Vorsitzenden der EUREGIO3 in der Dreiländerregion

Sebastian Gruber
Landrat
des Landkreises
Freyung-
Grafenau,
1. Vorsitzender

Ing. Libor Picka
Vorsitzender der
Euroregion
Šumava-jihozápadní
Čechy,
Bürgermeister
und Kreisrat
Region Pilsen

Gabriele Lackner-Strauss
LABg. a.D. KommR.,
Obfrau EUREGIO
Bayerischer Wald-
Böhmerwald/
Regionalmanagement
Mühlviertel

Vážený členové, kooperační partneři, vážení čtenáři,

naše dva jazyky a rozmanité dialekty zvláštním způsobem utvářejí život v našem pohraničním regionu. Jsou základem pro sociokulturní výměnu, hospodářský rozvoj a osobní setkání. Jazyk může v tomto ohledu stavět mosty – i když se na první pohled někdy jeví jako překážka. Právě vědomé úsilí o vzájemné porozumění činí naši spolupráci živou a úspěšnou.

Němčina a čeština patří do různých jazykových rodin. O to důležitější je pro nás vnímat je nikoli jako cizí jazyky, ale jako sousední jazyky. Tento pohled posiluje vzájemný respekt, otevřenost a zájem. K tomu přispívá i náš dvojazyčný časopis EUREGIO3-magazin „Zpravodaj z tří zemí“, který vychází dvakrát ročně. V tomto čísle se věnujeme zejména tématu sousedního jazyka a jeho rozmanitým aspektům.

Přejeme vám inspirativní čtení a příjemné léto!
Předsedové EUREGIO3 v regionu tří zemí

Inhalt

- 03 INTERVIEW: NACHBARSPRACHE
„Sichtbarkeit, Stabilität und Kontinuität“
- 06 Dreiländer-Interview
- 08 Ein Projekt im Fokus: Ahoj-Hallo
INTERREG-Sprachprojekt für Kindergärten und Grundschulen
- 10 Ein kleiner Einblick in die Nachbarsprache
- 12 Zusammen. Weiter. Wachsen. – Die EUREGIOs in der Dreiländerregion
- 15 Europaregion Donau-Moldau: 3 Länder – 2 Sprachen – 1 Region
- 16 Grenzübergreifende Partnerschaft: Bilingualer Unterricht
- 17 Grenzübergreifende Partnerschaft: „Sprachenbrücken – Jazykové mosty“
- 18 Aus der Dreiländerregion
- 20 Veranstaltungstipps in der Dreiländerregion

Obsah

- 03 ROZHOVOR: SOUSEDNÍ JAZYK
„Viditelnost, stabilita a kontinuita“:
- 06 Interview se třemi zeměmi
- 08 Projekt v centru pozornosti: Ahoj-Hallo
Jazykový projekt INTERREG pro mateřské a základní školy
- 10 Malý pohled do jazyka našich sousedů
- 12 Společně. Dále. Růst. – Euroregiony v regionu tří zemí
- 15 Evropský region Dunaj-Vltava 3 země – 2 jazyky – 1 region
- 16 Přeshraniční partnerství: Dvojazyčná výuka
- 17 Přeshraniční partnerství: „Sprachenbrücken – Jazykové mosty“
- 18 Z regionu tří zemí
- 20 Tipy na akce v regionu tří zemí

IMPRESSUM/OTISK

**EUREGIO
Bayerischer Wald –
Böhmerwald –
Unterer Inn e.V.**
Kolpingstraße 1
94078 Freyung
Deutschland
Tel. +49 8551 321 9710
de@euregio3.org
info@euregio3.org
www.euregio3.org
de.euregio3.org

**EUREGIO
Bayerischer Wald –
Böhmerwald/
Regionalmanagement
Mühlviertel**
Industriestraße 6
4240 Freistadt
Österreich
Tel. +43 660 3217507
at@euregio3.org
info@euregio3.org
www.euregio3.org
at.euregio3.org

**Euroregion Šumava –
jihozápadní Čechy**
Plánická 174
339 01 Klatovy
Tschchien
cz@euregio3.org
info@euregio3.org
www.euregio3.org
cz.euregio3.org

Aus Gründen der besseren Lesbarkeit wird in dieser Publikation teilweise die Sprachform des generischen Maskulinums verwendet. Entsprechende Begriffe gelten im Sinne der Gleichbehandlung grundsätzlich für alle Geschlechter. Die verkürzte Sprachform hat nur redaktionelle Gründe und beinhaltet keine Wertung. Gedruckt auf FSC-zertifiziertem Papier.

Redaktion: Christoph Artner-Sulzer, Jana Dirriglová, Julia Hartl
Layout und Gestaltung: Bernhard Dorfmeister | Visuelle Ideen
94154 Neukirchen vorm Wald – Deutschland

Z důvodu srozumitelnosti se v této publikaci používá v některých částech jazykový tvar rodu mužského. Tyto výrazy se v zásadě vztahují na všechna pohlaví pro účely rovného zacházení. Zkrácená forma jazyka má pouze redakční charakter a neznamená žádné nerovnosti. Vytisknuto na papíře s certifikací FSC

„Sichtbarkeit, Stabilität und Kontinuität“ „Viditelnost, stabilita a kontinuita“

Interview mit Kateřina Šichová und Marek Nekula

(Universität Regensburg, Bohemicum – Center for Czech Studies)

Foto: David Liese

Aus welchen Motiven lernen Ihre Studierenden Tschechisch?

KŠ:

Das Interesse für die tschechische Sprache ist bei unseren Studenten von unterschiedlichen, oft miteinander verbundenen Motiven geprägt. Manchmal lernt man einfach gerne Fremdsprachen – und warum dann nicht Tschechisch, gerade hier in Bayern? Manche mögen die tschechische Literatur, Musik, Kunst und bekommen durch die Sprache einen besseren Zugang dazu. Viele lernen Tschechisch, weil sie im grenznahen Raum wohnen und/oder häufiger nach Tschechien reisen – aus Regensburg kommt man in 2,5 Stunden nach Prag, in 1,5 Stunden nach Pilsen. Eine zentrale Rolle spielen biografische Bezüge, zum Beispiel ein tschechischer Partner, Freunde, oder wenn man tschechische Mitspieler in einem Sportverein hat oder die Kommilitonen an der Uni Tschechen sind.

Dann gibt es familiäre Gründe, wenn beispielsweise die Großeltern aus der ehemaligen Tschechoslowakei stammen, bzw. wenn ein oder beide Elternteile Tschechen sind. Für die jungen Menschen mit bilinguaem Hintergrund, so genannte Herkunftssprecher, stellt sich dann bei dem Spracherwerb weniger die Frage nach dem Ob, sondern nach dem Wie. Häufig ist eben eine gute Tschechischkompetenz schon vorhanden, sie muss jedoch in bestimmten Bereichen – etwa Schriftlichkeit oder formellem Sprachgebrauch – ergänzt bzw. vertieft werden. Das verlangt spezifische Bildungsangebote, maßgeschneiderte Sprach- und Landeskundekurse, und die gibt es bei uns am Bohemicum bereits seit 2006.

Und ein weiteres zentrales Motiv für das Tschechischlernen ist der berufliche Nutzen: Tschechisch wird in der Wirtschaft, in der Tourismusbranche oder in grenzüberschreitend agierenden Institutionen verwendet und zum Teil auch verlangt, nicht alles läuft auf Englisch. Unsere Absolventen berichten, dass Tschechischkenntnisse, verbunden mit der Arealkompetenz, die sie in den Fachkursen bei meinen Kollegen im Rahmen des Studienangebots am Bohemicum erworben haben, häufig das Zünglein an der Waage im (erfolgreichen) Bewerbungsgespräch gewesen seien.

Z jakých důvodů se Vaši studenti učí česky?

KŠ:

Důvody, proč se naši studenti vedle svého hlavního studia učí česky, jsou různé a často vzájemně propojené. Někdy člověk prostě rád studuje cizí jazyky – a proč se tedy neučit češtinu, zvláště tady v Bavorsku? Někomu

se líbí česká literatura, hudba nebo umění a chce se seznámit také s jazykem. Mnozí se učí česky proto, že žijí v příhraniční oblasti a/nebo často cestují do České republiky – v Praze je člověk autem z Řezna za dvě a půl hodiny, v Plzni za hodinu a půl... Důležitou roli hrají také osobní vazby, třeba český partner, přátelé, kamarádi ze sportovního klubu, spolužáci z univerzity.

Dalším motivem jsou kořeny, kupříkladu když prarodiče pocházejí z bývalého Československa, resp. když jeden či oba rodiče jsou Češi. Výuka mladých lidí s vícejazyčným rodinným zázemím, takzvaných mluvčích češtiny jako zděděného jazyka, pak vyžaduje specifický přístup, protože ti studenti již často disponují velmi dobrou znalostí češtiny, kterou je však třeba v některých oblastech – například v psaném projevu nebo ve formálním užívání jazyka – doplnit a dále rozvíjet. Takové vzdělávací nabídky, kurzy jazyka i českých redlií šité bilingvním studentům na míru, na Bohemicu nabízíme již od roku 2006.

A významným motivem pro studium češtiny je její profesní využití: Čeština se používá a v některých případech i vyžaduje ve sféře hospodářství, v cestovním ruchu nebo v přeshraničně působících institucích – ne všechno se odehrává v angličtině. Naši absolventi často uvádějí, že právě znalost češtiny spolu s areální kompetencí, kterou získali v rámci studijní nabídky Bohemica v odborných kurzech, jež vedou moji kolegyně, byla při (úspěšném) pracovním pohovoru důležitým faktorem.

Warum ist die Kenntnis der Nachbarsprache so bedeutend für Projekte der grenzüberschreitenden Regionalentwicklung?

MM:

Die Nachbarsprache kann man in der grenzüberschreitenden Regionalentwicklung kaum umgehen. Deutsch in Tschechien und Tschechisch in Bayern sind in der Beschilderung in Geschäften, Gemeinden, Museen, Unternehmen, Ausstellungen, Nationalparks oder Schigebieten die ersten sichtbaren Zeichen einer grenzüberschreitenden Willkommenskultur, die unbedingt weiter zu pflegen und zu vertiefen ist. Sie sollte aber nicht nur sichtbar, sondern auch stärker hörbar, in der regionalen mehrsprachigen Kompetenz verankert werden. Das trifft auch für die Projekte der grenzüberschreitenden Regionalentwicklung zu.

Die Kenntnis der jeweils anderen Nachbarsprache schafft Symmetrie und Vertrauen, selbst wenn man bei der Umsetzung solcher Projekte kontextbedingt auf das Englische zurückgreifen muss. Eine grenzüberschreitende und generationsübergreifende Regionalentwicklung in Bezug auf die Verkehrs-, Einkaufs-, Wirtschafts-, Erholungs- oder Versorgungsinfrastruktur muss aber realitätsbezogen und nachhaltig sein. Das bedeutet, dass sie auch sprachlich bürgernah sein muss. Damit sind die jeweilige Landes- und Nachbarsprachen gemeint. Es ist im Übrigen nicht nur die Frage des Realitätsbezugs, sondern auch der Professionalität. In der Donau-Moldau-Region leben ja überwiegend Erstsprecherinnen und -sprecher des Deutschen oder Tschechischen, die eher in ihren Sprachen eine vorzeigbare Sprachproduktion sicherstellen können. Wenn man in der Donau-Moldau-Region eine nachhaltige Regionalentwicklung vorantreiben will, kommt man daher an Deutsch und Tschechisch nicht vorbei. Ich will dies nicht direkt mit den Regionen wie Saarland, Südtirol, Lausitz, Provence oder Cornwall vergleichen, wo man die Nachbar-, Minderheiten- oder Regionalsprachen auch mit Blick auf den Tourismus oder die Wirtschaft pflegt und fördert. Dafür sind die genannten Fälle zu unterschiedlich. Eine solche Weitung des Horizonts kann aber doch das Potential deutlich machen, das die bewusste Einbeziehung der Nachbarsprachen in die grenzüberschreitende Regionalentwicklung birgt.

Proč je znalost jazyka sousední země pro projekty přeshraničního regionálního rozvoje tak důležitá?

MN:

Jazyk sousední země lze při budování přeshraničních regionů sotva obejít. Němčina v Česku a čeština v Bavorsku, viditelná v obchodech, obcích, muzeích, podnicích, výstavách, národních parcích nebo lyžařských areálech, jsou prvními viditelnými projevy respektu a přeshraniční kultury, které je třeba dále rozvíjet a prohlubovat. Sousední jazyky by ale v regionu neměly být pouze viditelné, měly by být také více slyšitelné, pevněji ukotvené ve vícejazyčné kompetenci.

To platí i pro projekty přeshraničního regionálního rozvoje. Znalost jazyka projektového partnera vytváří symetrii a důvěru, i když je při realizaci projektů někdy třeba se uchýlit k angličtině. Přeshraniční a mezigenerační regionální rozvoj v oblasti dopravy, spotřeby, výroby, rekreace nebo pečovatelských služeb musí vycházet z reality a musí jít do hloubky. To znamená, že je používán jazyk, který je občanům skutečně blízký. Tím jsou myšleny jazyky běžně užívané ve vlastní i sousední zemi. Není to však jen otázka realismu, ale také otázka profesionality. V regionu Vltava–Dunaj žijí převážně mluvčí, jejichž prvním jazykem je čeština nebo němčina a jejichž jazyková produkce je reprezentativní v těchto jazycích. Pokud v regionu Vltava–Dunaj chceme rozvoj, který jde do hloubky, bez němčiny a češtiny se to neobejde. Nechci tuto situaci srovnávat s regiony, jako jsou Sársko, Jižní Tyrolsko, Lužice, Provence nebo Cornwall, kde se sousední, menšinové či regionální jazyky podporují také s ohledem na cestovní ruch a hospodářství. Uvedené případy jsou od situace v česko-bavorském pohraničí příliš odlišné. Rozšíření perspektivy nicméně může naznačit potenciál, který vědomé zapojení sousedních jazyků do přeshraničního regionálního rozvoje skýtá.

Welche Lösungen in Form von politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Entscheidungen und Reformen wären für Grenzräume besonders wirksam im Bereich der Sprachausbildung?

MN:

Ich möchte nicht den Eindruck erwecken, als ob man auf der sogenannten Expertenebene Antworten auf alles hätte. Ich komme aus der Sprachmanagementforschung, in der man primär schaut, welche Sprachprobleme in der Praxis gesehen und wie sie dort gelöst werden. Solche Antworten gibt es also teilweise bereits. Diese könnte man in der Bildungspolitik heben und strukturiert weiterentwickeln. So gesehen würde es etwa Sinn geben, wenn man Tschechisch an Realschulen in den grenznahen Regierungsbezirken als Wahlpflichtfach an bewährten wie neuen Standorten weiter ausbauen würde. Die Implementierung würde sicher auch etwas kosten. Schade ist aber nur um die Zeit, die vergeht, und die Schätze, die man nicht hebt. In einer laufenden Studie, an der ich mit einer Kollegin arbeite, sehen wir, dass zweisprachige Erziehungskräfte in den Kindergärten in Bayern arbeiten, ohne dieses Potential für die Kinder zu nutzen. Also gibt es auch Lösungen, die nichts oder wenig kosten. Und an Realschulen ist Tschechisch schließlich als Wahlpflicht-, nicht als Pflichtfach angedacht, wobei es die Wahl nur dort geben kann, wo es ein Angebot gibt. Also hat man vor sich ein Feld, wo man Schritt für Schritt etwas gestalten kann. Schließlich passiert in der Wirtschaft einiges, was einen nachdenklich macht. Darüber wurde schon gesprochen. Die bayerischen Unternehmen sind in Tschechien sehr aktiv. Und an einigen Standorten arbeiten in einigen grenznahen Landkreisen teilweise über 10% sozialversicherungspflichtige Beschäftigte mit tschechischer Staatsangehörigkeit, von denen nur circa drei Viertel pendeln. Dies müsste man mit Blick auf die nachhaltige Regionalentwicklung auf beiden Seiten der Grenze auch in Bezug auf die Nachbarsprachen und die mehrsprachige Erziehung von Kindern stärker reflektieren.

Jaká řešení v podobě politických, hospodářských a kulturních opatření a reforem by podle Vás byla pro jazykové vzdělávání v příhraničních regionech obzvláště účinná?

MN:

Nechci vyvolávat dojem, že na takzvané expertní úrovni existují odpovědi na všechny otázky. Věnuji se výzkumu jazykového managementu, který se primárně zaměřuje na to, jaké jazykové problémy lidé v praxi vnímají a jak je řeší. Odpovědi proto vlastně již existují. Bylo by možné je převzít do vzdělávací politiky a dále je systematicky rozvíjet. Z tohoto pohledu by například dávalo smysl rozšiřovat dále výuku češtiny jako volitelného povinného předmětu na reálných školách v bavorských správních oblastech (Regierungsbezirke), které hraničí s Českou republikou, a to jak na školách, kde je tento model už vyzkoušený, tak na školách nových. Zavedení takových opatření by samozřejmě něco stálo. Škoda však není ani tak peněz, jako spíše času, který plyne, a potenciálu, který zůstává nevyužit. V rámci probíhající studie, na níž pracuji s jednou kolegyní, vidíme, že v bavorských mateřských školách sice působí bilingvní vychovatelky, tento potenciál ale není ve prospěch dětí nijak využit. Existují tedy i řešení, která nestojí nic nebo jen velmi málo. Na reálných školách s českým státním občanstvím tvoří více než deset procent všech zaměstnanců podléhající sociálnímu pojištění, přičemž přibližně jen tři čtvrtiny z nich za prací dojíždí. S ohledem na udržitelný regionální rozvoj na obou stranách hranice by stálo za to tuto skutečnost více reflektovat, a to i s ohledem na sousedící jazyky a vícejazyčnou výchovu dětí.

K zamyšlení vede také vývoj v hospodářské oblasti, to již bylo zmíněno. Bavorské podniky jsou v České republice velmi aktivní. A v některých příhraničních okresech (Landkreise) jsou místa, kde zaměstnanci s českým státním občanstvím tvoří více než deset procent všech zaměstnanců podléhající sociálnímu pojištění, přičemž přibližně jen tři čtvrtiny z nich za prací dojíždí. S ohledem na udržitelný regionální rozvoj na obou stranách hranice by stálo za to tuto skutečnost více reflektovat, a to i s ohledem na sousedící jazyky a vícejazyčnou výchovu dětí.

Wie würden Sie die aktuelle Bedeutung der deutschen Sprache in Tschechien beschreiben?

KŠ:

Deutsch in Tschechien war lange Zeit eine starke, wenn nicht die stärkste Sprache der Wirtschaft. Auch heute noch macht der Außenhandel mit den deutschsprachigen Ländern fast einen Drittel des Gesamtvolumens aus. Und Deutsch spielte in Böhmen und Mähren historisch sowie kulturell eine zentrale Rolle, das wurde schon angedeutet. Heutzutage ist die Bedeutung der deutschen Sprache in Tschechien weiterhin groß, nimmt allerdings aufgrund veränderter gesellschaftlicher und auch schulpolitischer Rahmenbedingungen und damit einhergehender Änderungen im Lehrplan ab. Die wiederholt geführte Diskussion über die Abschaffung der zweiten Fremdsprache als Pflichtfach im tschechischen Bildungssystem bereitet sowohl den Pädagogen als auch den Wirtschaftlern Sorgen. Erst vor ein paar Tagen ist die Entscheidung des Schulministers gefallen, dass die zweite Fremdsprache in der Sekundarstufe nun lediglich als Wahlpflichtfach angeboten wird. Es geht nicht nur um die deutsche Sprache, die die Kinder (nicht) lernen sollen, aber eben auch. Die von der Deutsch-Tschechischen Industrie- und Handelskammer unter ihren Mitgliedern regelmäßig durchgeführten Umfragen zeigten allerdings, dass die Nachfrage nach qualifizierten Mitarbeitern mit Deutschkenntnissen nach wie vor hoch ist. Englisch ist wichtig, aber eben nicht „enough“, gerade – wie schon gesagt – in den Regionen nicht, die an deutschsprachige Länder grenzen. Anzumerken sei in diesem Kontext andererseits, dass die rechtliche Stellung und die Förderung der deutschen Sprache in Tschechien seit 2024 durch die Anwendung des Teils III der Europäischen Charta für Minderheiten- und Regionalsprachen gestärkt ist bzw. werden soll. Die Erweiterung des Schutzes der deutschen Sprache bezieht sich auf acht Landkreise und die Tschechische Republik hat sich hier zu weitreichenden Verpflichtungen bekannt – wir werden sehen, ob und wie man die umsetzt.

Jak byste popsala význam německého jazyka v České republice v dnešní době?

KŠ:

Němčina byla v Česku po dlouhou dobu silným, ne-li nejsilnějším jazykem hospodářské sféry. I dnes představuje zahraniční obchod s německy mluvícími zeměmi téměř třetinu celkového objemu zahraničního obchodu. Němčina navíc, jak již bylo naznačeno, hrála v Čechách a na Moravě historicky a kulturně dlouhou dobu ústřední roli.

I nadále je význam německého jazyka v České republice vysoký, avšak v důsledku změn společenských podmínek a vzdělávací politiky, které se promítají také do školních osnov, postupně klesá. Opakovaně vedená diskuse o zrušení druhého cizího jazyka jako povinného předmětu v českém vzdělávacím systému vyvolává obavy jak mezi pedagogy, tak mezi zástupci hospodářské sféry. Před několika dny došlo zase ke změně – ministr školství rozhodl, že druhý cizí jazyk bude na základních školách nabízen pouze jako jeden z povinně volitelných předmětů. Nejedná se zde sice pouze o němčinu, nicméně o to, zda a do jaké míry se děti (ne)budou učit německy, jde také.

Průzkumy, které pravidelně provádí Česko-německá obchodní a průmyslová komora mezi svými členy, přitom ukazují, že poptávka po kvalifikovaných pracovnících se znalostí němčiny zůstává stále vysoká. Angličtina je důležitá, ale sama o sobě nestačí, zejména ne v regionech sousedících s německy mluvícími zeměmi.

V této souvislosti je na druhé straně potřeba zmínit, že právní postavení němčiny v České republice a její podpora jsou, respektive mají být posíleny, a to schválením rozšířené ochrany němčiny podle části III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků v roce 2024. Rozšíření ochrany německého jazyka se týká osmi okresů a Česká republika se v této souvislosti zavázala k mnoha dalekosáhlým krokům – uvidíme, zda a jak budou jednotlivá opatření uvedena do praxe.

Stimmt die Ansicht, dass Tschechisch eine schwierige, schwer zu erlernende Sprache sei?

KŠ:

Das müsste man eher diejenigen fragen, die es als eine Fremdsprache lernen. Ich persönlich mag den Mythos der exotischen, schweren tschechischen Sprache nicht, einer Sprache, die so kompliziert sei, dass sie nur Muttersprachler unterrichten können. Warum soll Tschechisch im Spracherwerbskontext anders sein und anders behandelt werden als andere Sprachen? Alles Unbekannte, Neue ist am Anfang etwas schwierig und gewöhnungsbedürftig... Aber klar, in Bayern hat man nicht viele Chancen, dem Tschechischen – sprachlich wie landeskundlich – im öffentlichen Raum zu begegnen, um das als „normal“ zu empfinden. Und das ist aus vielen Gründen schade. Wann haben Sie das letzte Mal im Radio ein tschechisches Lied gehört...?

Der Begriff schwer ist außerdem relativ. Schwer für wen? Und im Vergleich womit, mit Englisch, Spanisch, Vietnamesisch, Finnisch? Oder mit Deutsch?

Tschechisch ist wie jede andere Fremdsprache. Für den einen ist es eine richtige Herausforderung, für den anderen eine Fremdsprache, die einfacher ist und regional näher liegt als andere. Für Deutschsprecher ist Tschechisch in vielen Bereichen recht transparent und unproblematisch, weil viele Strukturen ähnlich sind, die Phraseologie hoch äquivalent ist usw. Das gilt andersherum genauso, also wenn Tschechen Deutsch lernen.

Es ist aber wahr, dass eine slavische Sprache für einen Muttersprachler einer germanischen Sprache zunächst ein bisschen fremd klingt, nota bene wenn man damit – wie gesagt – in der Schule oder in den Medien nie in Berührung kommt. Das Lernen erfordert am Anfang immer etwas Geduld. Aber unsere Studenten sagen häufig: „Wenn man einmal versteht, wie es funktioniert, ist es gar nicht so schwierig.“ Entscheidend sind am Ende andere Faktoren, wie etwa der Lernhintergrund, also wer, wo, wann, wie, warum... eine Sprache lernt.

Je pravda, že čeština je těžký jazyk?

KŠ:

Myslíte obtížný pro cizince? To je možná spíš otázka pro ty, kdo se češtinu učí jako cizí, druhý nebo zděděný jazyk. Já osobně nemám ráda mýtus o údajně mimořádně obtížné, téměř až exotické češtině. Často slyšíme, že je to jazyk tak těžký, že ho vlastně mohou vyučovat pouze rodilí mluvčí. Ale proč by měla být čeština v kontextu osvojování cizích jazyků jiná než ostatní cizí jazyky, proč by se s ní mělo zacházet jinak? Všechno neznámé a nové je na začátku nezvyklé nebo obtížné. A přiznejme si, že v Bavorsku se lidé s češtinou ve veřejném prostoru mohou setkat jen zřídka, takže vlastně nemají mnoho šancí, aby mohli český jazyk a české realie považovat za něco „normálního“. Kdy jste například naposledy slyšeli v rádiu českou písničku?

Navíc je pojem „obtížný“ relativní. Obtížný pro koho? A ve srovnání s čím – s angličtinou, španělštinou, vietnamštinou, finštinou? Nebo s němčinou? Čeština je jako každý jiný cizí jazyk. Pro někoho představuje skutečnou výzvu, pro jiného je naopak jednodušší než řada jiných jazyků a navíc geograficky i kulturně bližší. Pro německy mluvící není čeština v mnoha ohledech nijak zvlášť problematická, například mnoho jazykových struktur je podobných, vysoce ekvivalentní je frazeologie, atd. To mimochodem platí i opačně – tedy pro výuku němčiny pro Čechy.

Samozřejmě je pravda, že slovanský jazyk zní rodilému mluvčímu germánského jazyka zpočátku poněkud cize, zvláště pokud se s ním nikdy nešel ve škole ani v médiích. Učení proto na začátku vyžaduje určitou dávku trpělivosti. Naši studenti však často říkají: „Jakmile člověk pochopí, jak to funguje, není to vůbec tak těžké.“

Rozhodující jsou nakonec jiné faktory, například studijní zázemí a okolnosti učení: kdo, kde, kdy, jak a proč se daný jazyk učí.

Wenn Sie sich eine idealtypische Entwicklung wünschen könnten, wie würde sich der gemeinsame Raum der drei Länder im Hinblick auf die Sprachausbildung in den kommenden fünf bis zehn Jahren verändern?

MN:

Die Antworten haben wir eigentlich schon gegeben. In Bayern wäre es eine Ausbildung in der Nachbarsprache Tschechisch, die in den grenznahen Regierungsbezirken als bildungspolitische Aufgabe verstanden wird, so dass die Nachbarsprache – verankert im lebendigen Austausch, durch den kommunikative Räume entstehen – eine Sichtbarkeit, Stabilität und Kontinuität über alle Bildungsstufen hinweg erhält und von entsprechend ausgebildeten Menschen moderiert wird. In Tschechien wäre eine bewusster Förderung der Nachbarsprache Deutsch in den grenznahen Regionen hilfreich. Ein bilinguales Gymnasium müsste es ja nicht nur in Pirna, Prag oder Liberec, sondern es könnte es auch in Cham, Pilsen oder Klatovy geben. Schließlich sind die Nachbarsprachen ein Teil der Lebenswelt der Menschen, was man etwa auch in den erwähnten Schulstatistiken gut erkennen kann.

Kdybyste měl popsat ideální vývoj, jak by se měl v příštích pěti až deseti let v oblasti jazykového vzdělávání změnit region Vltava–Dunaj?

Odpovědi zde vlastně už byly naznačeny. V Bavorsku by se výuka češtiny, která je jazykem sousední země, měla ve správních oblastech (Regierungsbezirke), které hraničí s Českou republikou, chápat jako důležitý úkol vzdělávací politiky. Čeština by tak díky živé přeshraniční spolupráci, která vytváří přirozené komunikační prostory, měla získat větší viditelnost, stabilitu a kontinuitu napříč všemi stupni vzdělávání a měla by být podporována odborně připravenými pedagogy. V České republice by zase v příhraničních regionech pomohla reflektovanější podpora němčiny jako jazyka významného souseda. Dvojazyčné gymnázium by nemuselo existovat pouze v Pirně, Praze nebo Liberci, ale mohlo by vzniknout také v Chamu, Plzni nebo Klatovech. Sousední jazyky jsou totiž součástí životní reality lidí v příhraničních oblastech, což dobře dokládají třeba i dříve zmiňované školské statistiky.

Nachgefragt bei Zeptali jsme se...

Zwei- und Mehrsprachigkeit in Tschechien, Bayern und Österreich ist vielfältig und spannend – um dies genauer zu verstehen und tiefergehende Einblicke zu erhalten haben wir bei Menschen aus der Dreiländerregion, die im Tschechischen und Deutschen zuhause sind, nachgefragt.

Dvojazyčnost a vícejazyčnost v Česku, Bavorsku a Rakousku je rozmanitá a zajímavá – abychom tomu lépe porozuměli a získali hlubší náhled, oslovili jsme obyvatele tohoto trojmezí, pro které je doma v češtině i němčině.

Natalie Käser arbeitet seit 2007 beim Koordinierungszentrum Deutsch-Tschechischer Jugendaustausch – Tandem in Regensburg. Außerdem ist sie Mitbegründerin der Tschechischen Schule Regensburg e.V.

Natalie Käser pracuje od roku 2007 v koordinačním centru česko-německých výměn mládeže – Tandem v Řezně. Kromě toho je spoluzakladatelkou sdružení Česká škola v Řezně e.V.

Christoph Mauerer unterrichtet deutsche Sprache und Literatur an den Universitäten in Königgrätz/Hradec Králové und Prag.

Christoph Mauerer vyučuje německý jazyk a literaturu na univerzitách v Hradci Králové a v Praze.

Beschreiben Sie bitte kurz, was Ihr persönlicher Hintergrund ist – wie ist es dazu gekommen, dass Sie zwei- bzw. mehrsprachig sind?

Popište prosím stručně, jaké je vaše osobní zázemí – jak jste se stali dvojazyčnými či vícejazyčnými?

Natalie Käser

Meine Sprachkenntnisse verdanke ich in erster Linie meinen Eltern. Sie waren der Meinung: „Mit jeder Sprache, die du sprichst, lebst du ein neues Leben“, und meldeten mich an einer Grundschule mit erweitertem Sprachunterricht an. So hatte ich die Möglichkeit, ab der 4. Klasse Deutsch und ab der 6. Klasse Englisch zu lernen. In der 7. Klasse wählte ich Russisch als Wahlfach. Bis heute erinnere ich mich an den Schulaustausch mit Kindern aus Wien. Auch wenn es von meinem Heimatort Brünn nur einen Katzensprung entfernt ist, waren wir stolz darauf, dass wir uns verständigen konnten und überhaupt die Schule in der Großstadt gefunden hatten. Nach dem Abitur wollte ich dann Erfahrungen im Ausland sammeln. Und es war wohl kein Zufall, dass sich mir gerade in Deutschland eine Gelegenheit bot: Erst als Au-pair, dann ein Freiwilliges Soziales Jahr und schließlich auch das Studium. Mittlerweile habe ich eine Familie hier in Deutschland gegründet... Seitdem – nun schon fast 30 Jahre – verfeinere ich meine Deutschkenntnisse.

Za mé jazykové znalosti vděčím v první řadě mým rodičům. Zastávali názor „Kolik umíš jazyků, tolikrát jsi člověkem“ a přihlásili mě na ZŠ s rozšířenou výukou jazyků. Dostala jsem tak možnost učit se od 4. třídy německy, od 6. anglicky a v 7. třídě jsem si přibrala jako nepovinný jazyk ruštinu. Dodnes si vzpomínám na výměnný pobyt s dětmi z Vídně. I když je to z mého rodného Brna co by kamenem dohodil, byli jsme pyšní, že jsme se dokázali domluvit a vlastně, že jsme tu školu v takovém velkoměstě vůbec našli. Po maturitě jsem pak zatoužila vyrazit na zkušenou do zahraničí, a asi to nebyla náhoda, že se mi naskytla příležitost právě v Německu: Nejdříve Au-pair, pak dobrovolný rok a nakonec i studium. A dokonce jsem tady v Německu založila rodinu... Od té doby – už pomalu 30 let – se zdokonaluji v německém jazyce.

Christoph Mauerer

Ich bin in einer bayerischen Grenzgemeinde aufgewachsen, es gab jedoch in der Schule keinerlei Möglichkeiten Tschechisch zu lernen. Nach dem Abitur wollte ich im Rahmen eines Freiwilligendienstes einmal woanders hinkommen und durch einen glücklichen Zufall habe ich eine Stelle in einem Jugendzentrum in Prag gefunden. Dort war ich ein Jahr lang praktisch nur mit Einheimischen zusammen und habe nur Tschechisch gehört – und es dadurch auch schon auf hohem Niveau erlernen können. Später habe ich während meines Lehramtsstudiums in Regensburg durch das Bohemicum mit Tschechisch weitergemacht und bin auch durch deutsch-tschechische Jugendbegegnungen der Jungen Aktion der Ackermann-Gemeinde mit der Sprache und dem Land in Kontakt geblieben.

Vyrůstal jsem v bavorské pohraniční obci, ve škole však nebyly žádné možnosti učit se česky. Po maturitě jsem se v rámci dobrovolnické služby chtěl dostat někam jinam a díky šťastné náhodě jsem si našel místo v mládežnickém centru v Praze. Tam jsem strávil rok prakticky jen s místními obyvateli a poslouchal jsem výhradně češtinu – díky čemuž jsem se ji naučil na vysoké úrovni.

Později jsem během studia pedagogiky v Regensburgu pokračoval ve studiu češtiny prostřednictvím vědeckého ústavu Bohemicum a díky německo-českým setkáním mládeže v rámci „Junge Aktion Ackermann-Gemeinde“ jsem zůstal v kontaktu s tímto jazykem i zemi.

Welche Vorteile bietet Ihnen im beruflichen Kontext Ihre Fähigkeit, Tschechisch und Deutsch auf muttersprachlichem Niveau zu sprechen?

Jaké výhody vám v profesním životě přináší schopnost hovořit česky a německy na úrovni rodilého mluvčího?

Natalie Käser

Im Koordinierungszentrum Deutsch-Tschechischer Jugendaustausch – Tandem in Regensburg bin ich für den Vorschulbereich zuständig. Deutsch- und Tschechischkenntnisse sind für die Tätigkeit ein klarer Vorteil. Sie erleichtern nicht nur den Arbeitsalltag, sondern ermöglichen vor allem eine direkte und schnelle Verständigung mit den Kolleginnen und Kollegen unseres Partnerbüros in Pilsen sowie mit allen, die sich für die deutsch-tschechische Zusammenarbeit auf beiden Seiten der Grenze engagieren.

Seit November 2024 bin ich Projektleiterin des Interreg-Projekts „Ahoj-Hallo“, das sich der Sprachförderung im Vor- und Grundschulalter widmet. Dabei arbeite ich mit einem Team von 16 Personen aus Deutschland und Tschechien zusammen – auch hier zeigt sich täglich, wie essenziell Sprachkenntnisse sind.

Der eigentliche Mehrwert liegt jedoch tiefer: Durch barrierefreie Kommunikation komme ich den Menschen näher und bin zugleich für sie leichter erreichbar. Es erfüllt mich jedes Mal aufs Neue, wenn sich jemand mit einer Frage oder einem Anliegen an mich wendet – und ich in unserer deutsch-tschechischen Welt unterstützen kann.

V koordináčním centru česko-německých výměn mládeže – Tandem v Řezně mám na starosti předškolní oblast. Znalosti češtiny a němčiny jsou pro tuto práci jednoznačně velkou výhodou. Nejenže usnadňují každodenní práci, ale především umožňují přímou a rychlou komunikaci s kolegy a kolegyněmi i se všemi, kteří se angažují v česko-německé spolupráci na obou stranách hranice.

Od listopadu 2024 jsem vedoucí evropského projektu „Ahoj-Hallo“, který se věnuje jazykové podpoře v předškolním věku a na prvním stupni základních škol. Spolupracuji s týmem 16 lidí z Německa a Česka, a i zde se dennodenně ukazuje, jak zásadní jazykové znalosti jsou.

Skutečná přidaná hodnota však leží hlouběji: díky bezbariérové komunikaci se dostávám lidem blíž a zároveň jsem pro ně snáze dostupná. Vždy mě naplňuje, když se na mě někdo obrátí s dotazem nebo prosbou a já mu mohu v tom našem česko-německém světě pomoci.

Christoph Mauerer

Heute bin ich als Lektor des DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) an der Universität Hradec Králové (Königgrätz) tätig. Ich gebe dort Deutschkurse (Konversation, schriftlicher Ausdruck, ...) für angehende tschechische Deutsch-Lehrer:innen und versuche dabei immer kontrastiv zu unterrichten:

Ich versuche, die Studierenden darauf aufmerksam zu machen, welche sprachlichen Strukturen im Deutschen gleich funktionieren wie im Tschechischen und wo es dagegen kleine Unterschiede gibt. Oft sind die Studierenden dann überrascht, wie viele Ähnlichkeiten es zwischen den Nachbarsprachen gibt!

V současné době působím jako lektor DAAD (Německá akademická výměnná služba) na Univerzitě v Hradci Králové. Vedu tam kurzy němčiny (konverzace, písemný projev atd.) pro budoucí české učitele němčiny a snažím se při tom vždy učit kontrastivně:

Snažím se studenty upozornit na to, které jazykové struktury fungují v němčině stejně jako v češtině a kde naopak existují malé rozdíly. Studenti jsou pak často překvapeni, kolik podobností mezi těmito sousedními jazyky existuje!

„Oft sind die Studierenden dann überrascht, wie viele Ähnlichkeiten es zwischen den Nachbarsprachen gibt!“

„Studenti jsou pak často překvapeni, kolik podobností mezi těmito sousedními jazyky existuje!“

Welche positiven Aspekte Ihrer Mehrsprachigkeit würden Sie auf der persönlichen Ebene und in Ihrem Alltagsleben besonders hervorheben?

Jaké pozitivní aspekty své vícejazyčnosti byste na osobní úrovni a ve svém každodenním životě vyzdvihli??

Natalie Käser

Da ein großer Teil meiner Familie in Tschechien lebt, ist es mir wichtig, dass auch meine Kinder Tschechisch sprechen können. Deshalb spreche ich von klein auf Tschechisch mit ihnen. Das nehmen auch die Freunde meiner Kinder wahr. Es ist toll, wenn sie uns besuchen kommen, mich auf Tschechisch begrüßen und fragen: „Jak se máš?“ Ein kleines Mädchen hat sogar jedes Mal ein neues tschechisches Wort parat. Auch fragen mich viele Eltern nach Ausflugszielen in Tschechien. Und ich darf nicht vergessen, meinen Mann zu erwähnen, der als Realschullehrer schon viele Schaulaustausche organisiert hat – z.B. mit einer Partnerschule in Budweis. Überall hier spiegelt sich mein zweisprachiger Alltag in Regensburg positiv wider.

Protože velká část mé rodiny žije v Česku, je pro mě důležité, aby i moje děti uměly česky. Proto s nimi od malička česky mluvím. To samozřejmě vnímají i přátelé mých dětí. Úžasné je, když k nám přijdou na návštěvu, česky mě pozdraví a zeptají se: „Jak se máš?“ Jedna dívenka má dokonce pokaždé připravené nové české slovíčko. Také se mně spousta rodičů ptá na výletní cíle v Česku. A nesmím zapomenout zmínit mého manžela, který jako učitel na realce organizuje výměnu s partnerskou školou v Českých Budějovicích. Tady všude se pozitivně odráží mé dvojjazyčné všední bytí v Řezně.

Christoph Mauerer

Man kann einfach so viele Leute kennenlernen und so viele Geschichten hören. Das ersetzt einem kein Handy und kein Computer und keine KI. Und durchs Reden kommen halt die Leute zusammen, wie man in Bayern sagt.

Člověk může poznat tolik lidí a vyslechnout si tolik příběhů. To mu nahradí ani mobil, ani počítač, ani umělá inteligence. A jak se v Bavorsku říká, právě díky povídání se lidé sbližují.

„Da ein großer Teil meiner Familie in Tschechien lebt, ist es mir wichtig, dass auch meine Kinder Tschechisch sprechen können.“

„Protože velká část mé rodiny žije v Česku, je pro mě důležité, aby i moje děti uměly česky.“

Ahoj - Hallo!

INTERREG-Sprachprojekt für Kindergärten und Grundschulen Jazykový projekt INTERREG pro mateřské a základní školy

Das von der Europäischen Union im Rahmen des Programms INTERREG Bayern-Tschechien 2021–2027 geförderte tschechisch-bayerische Kooperationsprojekt hat zum Ziel, Kindern in Kindergärten und Grundschulen im tschechisch-bayerischen Grenzraum die Sprache und Kultur des Nachbarlandes näher zu bringen.

Das Projekt wird von Tandem – Koordinierungszentrum Deutsch-Tschechischer Jugendaustausch gemeinsam mit den EUREGIOs im gesamten bayerisch-tschechischen Grenzraum durchgeführt.

Die Sprachmodule werden auf altersgerechte Weise vermittelt und konzentrieren sich auf spielerische Ansätze und das Lernen mit allen Sinnen. Die Module werden für die teilnehmenden Kindergärten und Schulen bedarfsgerecht angeboten. Das Projekt trägt dazu bei, sprachliche und kulturelle Barrieren im Grenzgebiet abzubauen. Die Kinder haben die Möglichkeit, Nachbarland und Nachbarsprache kennen zu lernen und Gemeinsamkeiten zu entdecken. Das Projekt ist für die teilnehmenden Einrichtungen kostenlos.

Während der Projektlaufzeit bis Juli 2027 werden auf beiden Seiten der Grenze modellhafte Ansätze zur alltagsnahen Sprachvermittlung in Kindergärten und Grundschulen erprobt, gemeinsam entwickelt und langfristig etabliert.

Speziell für das Projekt geschulte Sprachanimateurinnen und Sprachanimatoren führen die Sprachmodule durch und nehmen regelmäßig an Evaluierungssitzungen teil.

Außerdem besteht für Grundschulen die Möglichkeit kontinuierlichen Sprachunterricht anzubieten.

Für Kinder der beteiligten Grundschulen wird Anfang August 2026 ein kostenloses deutsch-tschechisches Sommercamp in Železná Ruda organisiert. Die Kinder erwarten ein abwechslungsreiches Programm mit Spielen, Ausflügen und spielerischem Heranführen an die Nachbarsprache.

Foto: Natalie Käser

Česko-bavorský projekt spolupráce, financovaný Evropskou unií v rámci programu INTERREG Bavorsko–Česko 2021–2027, si klade za cíl přiblížit dětem z mateřských a základních škol v česko-bavorském příhraničí jazyk a kulturu sousední země.

Projekt realizuje TANDEM – Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže ve spolupráci s euroregiony v celém česko-bavorském příhraničí.

Jazykové moduly jsou připravovány s ohledem na věk dětí a vycházejí z hravých metod výuky a učení všemi smysly. Mateřským a základním školám zapojeným do projektu jsou nabízeny podle jejich potřeb. Projekt přispívá k odbourávání jazykových a kulturních bariér v příhraničním regionu. Děti mají možnost poznat sousední zemi, seznámit se s jazykem svých sousedů a objevovat to, co mají společné. Účast v projektu je pro zapojené mateřské a základní školy bezplatná.

Po dobu realizace projektu až do července 2027 budou na obou stranách hranice ověřovány, společně rozvíjeny a dlouhodobě zaváděny modelové přístupy k přirozenému osvojování jazyka v mateřských a základních školách.

Jazykové moduly vedou speciálně proškolení jazykoví animátoři a animátorky, kteří se pravidelně účastní společných evaluačních setkání.

Základní školy mají navíc možnost nabídnout dětem pravidelnou výuku jazyka.

Pro děti ze zapojených základních škol bude na začátku srpna 2026 v Železné Rudě uspořádán bezplatný česko-německý letní tábor. Účastníky čeká pestrý program plný her, výletů a aktivit zaměřených na hravé seznamování s jazykem sousední země.

Financováno:
Finanziert durch:

Interreg

Bayern – Česko

Kofinanciert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

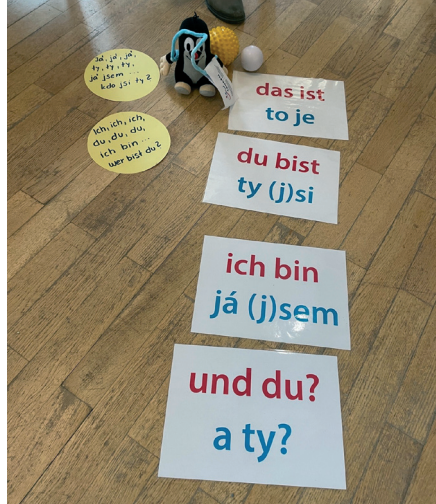
Projektoví partneři:
Projektpartner:

Za podpory:
Unterstützt durch:

Fotos: EUREGIO

Mehr als **3000** teilnehmende Kinder
Mehr als **160** beteiligte Einrichtungen
Mehr als **50** geschulte Sprachanimateurinnen
und Sprachanimateur

více než **3 000** zúčastněných dětí
více než **160** zapojených zařízení
více než **50** proškolených jazykových
animátorek a animátorů

Schulen und Kindergärten können sich weiterhin anmelden

Grundschulen sowie Kindergärten können sich weiterhin registrieren, um bis zu 9 kostenfreie Sprachanimationen (à 45 Minuten) direkt in ihrer Einrichtung zu erhalten.

Kindergärten

[Für deutsche Einrichtungen:](#)

[Pro německé mateřské školy:](#)

Mateřské a základní školy se mohou stále zapojit

Mateřské i základní školy mají stále možnost zapojit se do projektu a získat až 9 bezplatných jazykových animací po 45 minutách přímo.

Mateřské školy

[Für tschechische Einrichtungen:](#)

[Přihláška pro mateřské školy na české straně hranice:](#)

Grundschulen

[Anmeldung für Grundschulen auf bayerischer Seite der Grenze:](#)

Základní školy

[Anmeldung für Grundschulen auf tschechischer Seite der Grenze:](#)

Ein kleiner Einblick in die Nachbarsprache

Malý pohled do jazyka našich sousedů

KAJNE ANGST

Probiere den folgenden Text zu lesen:

KAJNE ANGST FÓA DEĀ ČECHYŠŇ ŠRYFT!

FÍLE HÁBN ANGST FÓA DEĀ ČECHYŠŇ ŠPRÁCHE,
DĀ ZÍ DÝZE ZELTZAME ŠRYFT NYCHT KENEN.
DOCHDÝZE ANGST IST UNBEGRYNDET. IN VÁHAJT
HAT DAS ČECHYŠE ŠRYFTZYSTĚM ZÓGĀ FÍLE
FÓACÍGE! AJNA DEĀ HAUPTFÓATAJLE LÍGT IM
BERAJCH DEĀ ŠPRÁCHEKONOMÍ: CUM BAJŠPÍL
KAN MAN BAJ DEM VOAT ŠLÍČŮ 59 % (NOJN-
UNFYNFCICH PROCENT) DEĀ BŮCH-ŠTÁBN IM
FAGLAJCH CŪA DOJČN VEAZIJÓN AJNŠPÁN.

JESCHTJE NEJTZO

Zkus si přečíst následující text:

A JESCHTJE NJETZO KABBETZEDJE

KASCHDIH WIH, SCHE WNJEMTSCHINJE ŠE
PIHSCH EFSCHÄCHNO JINNACK NESCH FTS-
CHESCHTJINJE. TO NESNAMMENNAH, SCHE
TO JE JEDDNODDUSCHIH NEBBO TJESCHIH.
ALLE KASCHDOPPAHDNJE TO WIPPADDAH
SAJHMAWJE – NEBBO Š-PIHSCH FTJPNJE.
NJEMTZI TRSCHEBBA NEMMAJIH HAHT-
SCHKI ANJI TSCHAHRKI. SATTO ALLE ŠOUH
WNJEMTSCHINJE TACKĀH DJIWNĀH SNACKI
JACKO NAPRSCHIHKLATT „Š“. A PROTSCH?
TO NJIGDO NEWIH.

Quelle/Zdroj:
Ein kleiner deutsch-tschechischer Sprachführer für Jugendbegegnungen.
Herausgegeben von: Tandem, 2024 (16. Auflage)
Seitenzahl: 204 Seiten
Sprache: D und CZ
<https://www.tandem-org.de/bestellen-download/detail/do-kapsy/005/>

Wichtige Worte in der Nachbarsprache

Důležitá slova v jazycе souseďní země

Sommer-Worte /

Letní slovíčka

eins	1	jedna
zwei	2	dva
drei	3	tři
vier	4	čtyři
fünf	5	pět
sechs	6	šest
sieben	7	sedm
acht	8	osm
neun	9	devět
zehn	10	deset
Ja		ano
Nein		ne
Danke		děkuji
Bitte		prosím
Entschuldigung		promiň

Hallo	Ahoj
Servus	Čau
Guten Tag	Dobrý den
Wie heißt du?	Jak se jmenuješ?
Ich heiße ____ / Ich bin ____	Jmenuji se ____ / Já jsem ____
Wie geht's?	Jak se máš?
Gut	dobře
Schlecht	špatně
Geht so	jde to
Basst scho (bavorsky)	v pohodě

☀️	Sonne	slunce
❄️	Eis	zmrzlina
🏊	schwimmen	plavat
🚶	wandern	chodit na túry
🌿	Naturschutz	ochrana přírody
🌳	Bäume	stromy
🌳	Schatten	stín
🧘	Erholung	odpočinek
🚗	Reisen	cestování
🌄	Horizont	rozšiřovat
🔍	erweitern	si obzory

Wörterbuch (Zielgruppe Kinder) aus dem Interreg-Projekt „Gemeinsame Sprache – Gemeinsame Zukunft“
Slovníček pro děti z Interreg projektu „Společný jazyk – společná budoucnost“:
<https://gemeinsamesprache.de/cs/slovník/>

Publikationen Tandem – Koordinierungszentrum
Deutsch-Tschechischer Jugendaustausch
Publikace Tandem – Koordináční centrum česko-německých výměn mládeže
<https://www.tandem-org.de/bestellen-download/>

Sprachlernmaterialien der Europaregion Donau-Moldau
Výukové materiály pro výuku jazyků Evropského regionu Dunaj-Vltava
https://evropskyregion.cz/de/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=500122&id_ktg=1022&p1=1063

Zusammen. Weiter. Wachsen. Společně. Dále. Růst.

Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy má novou kancelář v Klatovech

Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy oznamuje změnu umístění jedné ze svých kanceláří. Po mnoha letech působení v Běšinách byla kancelář přestěhována do centra Klatov, kde nyní sídlí v prostorách bývalého dominikánského kláštera na adrese Plánická 174, 339 01 Klatovy.

Tento krok vychází z dlouhodobé snahy zajistit lepší dostupnost služeb pro obce, partnery i širokou veřejnost. Nové umístění v Klatovech nabízí centrální polohu v rámci regionu, výbornou dopravní obslužnost a snadnější možnost osobních konzultací. Přestěhování zároveň umožní efektivnější spolupráci s institucemi a organizacemi, které v Klatovech sídlí.

Kancelář ve Stachách (Stachy 422, 384 73 Stachy) zůstává beze změny a nadále plně funguje.

Kontakty a komunikace

Stávající e-mailové a telefonní kontakty na jednotlivé zaměstnance obou kanceláří zůstávají v platnosti.

Ukončen byl pouze provoz původní pevné linky kanceláře v Běšinách (376 399 472) a staré obecné e-mailové adresy info@eurogio.cz.

Pro obecné dotazy je nově k dispozici společná adresa:

cz@eurogio3.org

Nové webové stránky

Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy zároveň spustil nové webové stránky, které jsou nyní společné pro všechny tři partnerské euroregiony. Najdete je na adrese:

- www.eurogio3.org – s možností přepnutí do české sekce
- nebo přímo česká verze: <https://cz.eurogio3.org>

Původní webové stránky již nejsou v provozu.

Die Euroregion Šumava – Südwestböhmen hat ein neues Büro in Klattau

Die Euroregion Šumava – Südwestböhmen informiert über die Verlegung eines seiner Büros. Das bisherige Büro in Běšiny wurde nach Klattau verlegt und befindet sich nun im ehemaligen Dominikanerkloster unter der Adresse Plánická 174, 339 01 Klatovy.

Der Umzug ist Teil einer langfristigen Strategie, die Dienstleistungen für Gemeinden, Partner und die breite Öffentlichkeit noch besser zugänglich zu machen. Der neue Standort in Klattau bietet eine zentrale Lage innerhalb der Region, eine sehr gute Verkehrsanbindung sowie erleichterte Möglichkeiten für persönliche Beratungsgespräche. Gleichzeitig stärkt die Verlegung die Zusammenarbeit mit Institutionen und Organisationen, die in Klattau ansässig sind.

Das Büro in Stachy (Stachy 422, 384 73 Stachy) bleibt unverändert bestehen und ist weiterhin voll funktionsfähig.

Kontakte und Erreichbarkeit

Die bestehenden E-Mail- und Telefonkontakte der Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter in beiden Büros bleiben unverändert gültig.

Lediglich die frühere Festnetznummer des Büros in Běšiny (376 399 472) sowie die allgemeine E-Mail-Adresse info@eurogio.cz sind nicht mehr aktiv.

Für allgemeine Anfragen steht nun folgende neue gemeinsame Adresse zur Verfügung:

cz@eurogio3.org

Neue Website

Die Euroregion Šumava hat zudem die neue gemeinsame EUREGIO3-Website in Betrieb genommen. Sie ist erreichbar unter:

- www.eurogio3.org – mit der Möglichkeit, in die tschechische Sektion zu wechseln
- oder direkt die tschechische Version: <https://cz.eurogio3.org>

Podpora euroregionů 2026

Euroregion Šumava opět žádá o dotaci z programu **Ministerstva pro místní rozvoj České republiky – „Podpora euroregionů 2026“**.

Stejně jako v roce 2025 je cílem tohoto programu podpořit činnost euroregionů při rozvoji přeshraniční spolupráce, zlepšování životních podmínek v příhraničních oblastech a odstraňování překážek vzájemného rozvoje. Díky této podpoře může Euroregion Šumava i nadále plnit svou roli platformy pro dialog, spolupráci a společný rozvoj příhraničních oblastí, přispívat k rozvoji regionální identity a posilovat vazby mezi obyvateli na obou stranách hranice. V rámci projektu realizujeme setkání a rozhovory se starosty a v rámci analýzy identifikujeme další přeshraniční bariery, k jejichž zmírnění bychom chtěli naši další činnosti přispět.

Förderung der Euroregionen 2026

Euroregion Šumava beantragt erneut eine Förderung aus dem Programm des Ministeriums für regionale Entwicklung der Tschechischen Republik – „Förderung der Euroregionen 2026“. Wie bereits im Jahr 2025 ist es das Ziel dieses Programms, die Aktivitäten der Euroregionen bei der Entwicklung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit, der Verbesserung der Lebensbedingungen in den Grenzgebieten und der Beseitigung von Hindernissen für die gegenseitige Entwicklung zu unterstützen. Dank dieser Unterstützung kann die Euroregion Šumava weiterhin ihre Rolle als Plattform für Dialog, Zusammenarbeit und gemeinsame Entwicklung der Grenzgebiete wahrnehmen, zur Entwicklung der regionalen Identität beitragen und die Verbindungen zwischen den Bewohnern auf beiden Seiten der Grenze stärken. Im Rahmen des Projekts führen wir Treffen und Gespräche mit den Bürgermeistern durch und identifizieren im Rahmen einer Analyse weiteren grenzüberschreitenden Hindernisse, zu deren Abbau wir mit unseren weiteren Aktivitäten beitragen möchten.

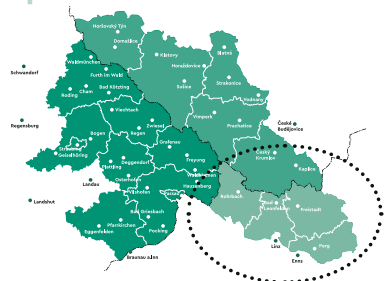

**Ministerstvo
pro místní rozvoj**

Aktivity vedoucí ke zlepšení příhraniční spolupráce byly podpořeny za přispění prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj

Maßnahmen zur Verbesserung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit wurden mit Mitteln aus dem Staatshaushalt der Tschechischen Republik im Rahmen eines Programms des Ministeriums für regionale Entwicklung gefördert

Zusammen. Weiter. Wachsen. Společně. Dále. Růst.

EUREGIO Mühlviertel

EUREGIO-Generalversammlung 2026: Sorgende Gemeinschaften

Die diesjährige EUREGIO-Generalversammlung in Bad Leonfelden stand ganz im Zeichen des demografischen Wandels sowie der aktiven Einbindung von Gemeinden und Regionen in die Sicherstellung von Pflege und Betreuung im Alter.

Auf Einladung von EUREGIO-Obfrau Gabriele Lackner-Strauss gaben der oberösterreichische Soziallandesrat Christian Dörfel (Betreuungsarchitektur 2040), die Bezirkshauptfrau von Freistadt Andrea Wildberger (Wirknetz Alter „Walter“ Freistadt) sowie der Geschäftsführer des Regionalmanagement OÖ, Stefan Heinisch (Sorgende Gemeinschaften), wertvolle Impulse für die rund 60 Teilnehmerinnen und Teilnehmer.

Valné shromáždění EUREGIOOnu 2026: Pečující komunity

Letošní valné shromáždění EUREGIOOnu v Bad Leonfeldenu bylo zcela ve znamení demografické změny a aktivního zapojení obcí a regionů do zajištění péče o seniory.

V. l. n. r.: Sorgende Gemeinschaften im Mühlviertel unterstützen: Regionalmanagement-Geschäftsführer Stefan Heinisch, Freistadts Bezirkshauptfrau Andrea Wildberger, Soziallandesrat Christian Dörfel, EUREGIO-Obfrau Gabriele Lackner-Strauss Geschäftsstellenleiter Christoph Artner-Sulzer

zleva doprava: Podpora pečujících komunit v Mühlviertelu: Stefan Heinisch (výkonný ředitel RMOÖ), Andrea Wildberger (okresní hejtmanka Freistadt), zemský radní pro sociální záležitosti Christian Dörfel, předsedkyně EUREGIOOnu Gabriele Lackner-Strauss, Christoph Artner-Sulzer (vedoucí kanceláře ve Freistadt)

Na pozvání předsedkyně EUREGIOOnu Gabriele Lackner-Strauss přednesli hornorakouský zemský radní pro sociální záležitosti, Christian Dörfel (Betreuungsarchitektur 2040), okresní hejtmanka z Freistadt Andrea Wildberger (Wirknetz Alter „Walter“ Freistadt) a výkonný ředitel Regionalmanagement OÖ, Stefan Heinisch, cenné podněty pro přibližně 60 účastníků a účastnic.

Neuer DenkWeg am Eisernen Vorhang

Ein neuer grenzüberschreitender Themenwanderweg macht die Geschichte entlang der österreichisch-tschechischen Grenze in den Gemeinden Vorderweißbach und Přední Výtoň auf besondere Weise erlebbar. Die feierliche Eröffnung findet am 19. Juli 2026 statt. Der „DenkWeg“ umfasst zehn Stationen, die sich mit der Geschichte des Eisernen Vorhangs und der Region auseinandersetzen. Über eine begleitende App können Besucherinnen und Besucher zusätzliche Inhalte wie Audiobeiträge, historische Fotos und Videos abrufen und den Weg individuell erkunden.

Umgesetzt wird das Projekt vom Verein DenkStein in enger Zusammenarbeit mit Partnern aus Österreich und Tschechien – darunter auch die EUREGIO. Die Finanzierung erfolgt über den Kleinprojektfonds des Programms INTERREG Österreich-Tschechien.

Nová stezka „DenkWeg Železná opona“

Nová přeshraniční tematická turistická stezka umožňuje návštěvníkům jedinečným způsobem prožít historii podél rakousko-české hranice v obcích Vorderweißbach a Přední Výtoň. Slavnostní otevření se uskuteční 19. července 2026.

Stezka „DenkWeg“ zahrnuje deset stanic, které se zabývají historií Železné opony a tohoto regionu. Prostřednictvím doprovodné aplikace si návštěvníci mohou vyhledat další obsahy, jako jsou zvukové nahrávky, historické fotografie a videa, a trasu prozkoumat individuálně.

Projekt realizuje sdružení DenkStein v úzké spolupráci s partnery z Rakouska a Česka – mezi nimiž je i EUREGIO. Financování zajišťuje Fond malých projektů rámci programu INTERREG Rakousko-Česko.

V. l. n. r.: Alexander Pisl (Tourismusverband Mühlviertel), Tomáš Trantina (Post Bellum Südböhmen), Bernhard Winkler (Verein DenkStein), Gabriele Lackner-Strauss (Euregio), Pavel Gabříš (Bürgermeister Přední Výtoň), Gerhard Hasenöhr (Moderation) © fotokerschi

zleva doprava: Alexander Pisl (Turistický svaz Mühlviertel), Tomáš Trantina (Post Bellum Jižní Čechy), Bernhard Winkler (sdružení DenkStein), Gabriele Lackner-Strauss (Euregio), Pavel Gabříš (starosta obce Přední Výtoň), Gerhard Hasenöhr (moderátor) © fotokerschi

Zusammen. Weiter. Wachsen. Společně. Dále. Růst.

Förderung bayerisch-tschechischer Interreg-Kleinprojekte

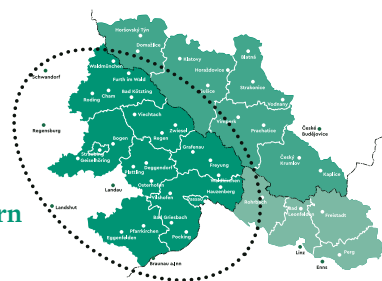
Zum siebten Mal trafen die Mitglieder des bayerisch-tschechischen Lenkungsausschusses zusammen, um über die Förderung von Kleinprojekten bis 30.000 Euro bzw. 50.000 Euro zu entscheiden, diesmal im südböhmischen Český Krumlov.

Insgesamt wurden in der Sitzung des Regionalen Lenkungsausschusses 57 Begegnungsmaßnahmen sowie 10 Tourismusprojekte mit grenzüberschreitender Wirkung erfolgreich genehmigt.

Projektträger aus der bayerisch-tschechischen Grenzregion dürfen sich damit über zahlreiche Förderzusagen für ihre Vorhaben freuen. Dazu zählen Aktivitäten im Bereich kommunaler Partnerschaften – etwa zwischen Mauth und Kvilda oder Aidenbach und Volyně –, ebenso wie vielfältige Vereinsprojekte, beispielsweise des Freundschaftsvereins Scurcola Marsicana – Passau Hals, der Freiwilligen Feuerwehr Philippsreut oder der DJK Fürsteneck. Auch Schulbegegnungen, etwa durch den Förderverein der Ilztalschule oder die Maria-Ward-Schulstiftung Passau gemeinsam mit ihren Partnerschulen, werden unterstützt.

Im Bereich Kultur und nachhaltiger Tourismus kann unter anderem die Planung der Grenzbrücke in Nové Údolí durch die Partnergemeinden Haidmühle und Stožec starten, außerdem wird durch die Förderung von Projekten des Webereimuseums in Breitenberg ein wichtiger Neustart ermöglicht und die traditionsreiche Partnerschaft zwischen Grafenau und Kašperské Hory wird weiter gestärkt.

EUREGIO Bayern

Podpora malých projektů programu Interreg Bavorsko–Česko

Členové bavorsko-českého Řídícího výboru se již posedmě sešli, aby rozhodli o podpoře malých projektů v hodnotě do 30 000 € resp. 50 000 €, tentokrát v jihočeském Českém Krumlově.

Po pětihodinovém zasedání mohlo grémium dne 15. 4. 2026 vyhodnotit působivou bilanci: na zasedání Regionálního řídícího výboru bylo celkem úspěšně schváleno 57 setkávání a 10 turistických projektů s přeshraničním dopadem.

Realizátoři projektů z bavorsko-českého pohraničního regionu se tak mohou těšit na četné přísliby podpory pro své záměry. Patří mezi ně aktivity v oblasti komunálních partnerství – například mezi Mauthem a Kvildou nebo Aidenbachem a Volyně – stejně jako rozmanité projekty spolků, například přátelského spolku Scurcola Marsicana – Passau Hals, dobrovolných hasičů z Philippsreutu nebo DJK Fürsteneck.

Podporovány jsou také školní výměny, například prostřednictvím podpůrného sdružení Ilztalschule nebo nadace Maria-Ward-Schulstiftung Passau ve spolupráci s jejich partnerskými školami.

V oblasti kultury a udržitelného cestovního ruchu může díky podpoře mimo jiné začít příprava přeshraničního mostu v Novém Údolí, na níž spolupracují partnerské obce Haidmühle a Stožec. Podpora zároveň umožní důležitý nový začátek projektům Tkalcovského muzea v Breitenbergu a dále posílí dlouholeté partnerství mezi městy Grafenau a Kašperské Hory.

Brau-, Bier- und Freizeitkompetenz im bayerisch-böhmischen Grenz- raum

Mit dem Projekt „Bierkultur auf zwei Rädern“ wird die traditionsreiche Bierkultur des bayerisch-böhmischen Grenzraums auf elf grenzüberschreitenden Radrouten erlebbar. Drei mehrtägige Streckentouren und acht Rundtouren verbinden Brauereien, Biermuseen, historische Orte sowie ausgewählte Gastronomie- und Übernachtungsbetriebe in Niederbayern, dem Böhmerwald und dem Mühlviertel.

Die Region zählt zu den traditionsreichsten Bierlandschaften Mitteleuropas. Entlang der Routen begegnen Radfahrende bedeutenden Orten der Braugeschichte – darunter die Biermuseen in Aldersbach und Hauzenberg, die Wirkungsstätte des Pils-Erfinders Joseph Groll in Vilshofen sowie das Stift Schlögl mit seiner jahrhundertealten Brautradition.

Eine Übersicht aller Routen ist zu finden unter:
Přehled všech jedenácti tras naleznete na:

- <https://bierkulturregion.de/radltouren/>
- <https://www.muehlviertel.at/services/projekte/bierkultur-auf-zwei-raedern.html>

Getragen wird das Projekt von den Landkreisen Freyung- Grafenau und Passau sowie dem Tourismusverband Mühlviertel. Die Umsetzung erfolgt im Rahmen des INTERREG-Programms Bayern–Österreich 2021–2027 und wird von der Europäischen Union kofinanziert.

Foto: Reinhold Steiml

Pivovarnictví, pivo a volnočasové aktivity v příhraniční oblasti mezi Bavorskem a Čechami

Projekt „Pivní kultura na dvou kolech“ zpřístupňuje společné pivovarnické dědictví Bavorska a Čech prostřednictvím jedenácti přeshraničních cyklotras. Tři vícedenní trasy a osm okružních výletů propojují pivovary, pivní muzea, historická místa i vybraná gastronomická a ubytovací zařízení a představují staletou pivní tradici česko-bavorského příhraničí.

Tato oblast patří k nejvýznamnějším pivním regionům střední Evropy. Na trasách se nacházejí mimo jiné pivní muzea v Aldersbachu a Hauzenbergu, rodiště sládky Josefa Grolla z Vilshofenu, tvůrce pilsenského typu piva, i klášter Schlögl s dlouhou tradicí klášterního pivovarnictví.

Projekt realizují zemské okresy Freyung-Grafenau a Pasov společně s Turistickým svazem Mühlviertel. Je financován v rámci programu INTERREG Bavorsko–Rakousko 2021–2027 za spolufinancování Evropské unie.

Foto: Brauerei Aldersdorf

Grenzüberschreitende Angebote des öffentlichen Verkehrs

Grenzüberschreitende Mobilitätsangebote stellen nicht nur eine wesentliche Bereicherung für touristische Möglichkeiten und die Alltagsmobilität dar, sondern stärken Grenzregionen auch in soziokultureller sowie ökologischer Hinsicht.

Angebotsübersicht Niederbayern- Südböhmen/Pilsen

<https://www.regionale-mobilitaet.de/>

NEU: Busverbindung Český Krumlov – Lipno – Vyšší Brod – Bad Leonfelden

Die neue südböhmische Buslinie 485 zwischen Krumau und Bad Leonfelden startet am 4. Juli 2026 und ist zeitlich auf die oberösterreichische Linie 270 Richtung Linz abgestimmt. Dadurch besteht an Wochenenden und Feiertagen dreimal täglich eine attraktive Verbindung zwischen Linz und Český Krumlov sowie in die Radregion Lipensko - Mühlviertel. Link zum Fahrplan:

https://www.ideska.info/wp-content/uploads/2026/06/IV_0001485.pdf

Přeshraniční nabídky veřejné dopravy

Přeshraniční nabídky mobility nejenže významně obohacují turistické možnosti a každodenní mobilitu, ale také posilují pohraniční regiony ze sociokulturního i ekologického hlediska.

Přehled nabídek Dolní Bavorsko – Jihočeský kraj / Plzeňský kraj

Naše vize: Myslet za hranice.

NOVINKA: Autobusová linka Český Krumlov – Lipno – Vyšší Brod – Bad Leonfelden

Nová jihočeská autobusová linka č. 485 mezi Českým Krumlovem a Bad Leonfeldenem bude zahájena 4. července 2026 a její jízdní řád je sladěn s hornorakouským spojem č. 270 směřujícím do Lince. Díky tomu bude o víkendech a svátcích třikrát denně k dispozici atraktivní spojení mezi Lincem a Českým Krumlovem i do cyklistické oblasti Lipensko – Mühlviertel.

Odkaz na jízdní řád:

https://www.ideska.info/wp-content/uploads/2026/06/IV_0001485.pdf

TRIBEST – eine grenzübergreifende Beratungsplattform für Pendler und Arbeitnehmer mit Informationen zum Leben und Arbeiten drent & herent

Mit der Projektinitiative TRIBEST planen wir im ostbayerischen Grenzraum zu Tschechien und Österreich eine Beratungsplattform zu etablieren, die sich auf „Grenzgängerfragen“ konzentriert. Die Plattform soll als Anlaufstelle dienen, um den grenzüberschreitenden Arbeitsmarkt zu unterstützen und gleichzeitig auch die Bedürfnisse der Arbeitgeber in der Region zu adressieren.

Mehr Informationen:

Europaregion Donau-Moldau

Projektmanagerin Barbara Daferner M.A.

unter b.daferner@euregio-bayern.de oder 0049 151- 43110970

TRIBEST – přeshraniční poradenská platforma pro přeshraniční pracovníky a zaměstnance s informacemi o životě a práci na obou stranách hranic

V rámci projektové iniciativy TRIBEST plánujeme v pohraniční oblasti východního Bavorska s Českou republikou a Rakouskem vybudovat poradenskou platformu, která se zaměří zejména na otázky spojené s překračováním hranic. Platforma má sloužit jako kontaktní místo, které by mělo podporovat přeshraniční trh práce a současně by měla platforma reflektovat potřeby zaměstnavatelů v regionu.

Pokud máte již nyní nějaké dotazy, neváhejte nás kontaktovat:

Europaregion Donau-Moldau

projektová manažerka Barbara Daferner M.A.

b.daferner@euregio-bayern.de nebo 0049 151- 43110970

„Bilingualer Unterricht – Sprache lebendig erleben“ Dvojazyčná výuka – zažít jazyk v praxi

Die Sportmittelschule Hauzenberg nutzt ihre besondere geografische Lage seit vielen Jahren konsequent als Chance: Die unmittelbare Nähe zu Tschechien sowie eine inzwischen über 30-jährige Schulpartnerschaft mit ZŠ Za Nadrazím, Cesky Krumlov bilden das Fundament für einen lebendigen, praxisnahen Zugang zur Sprache und Kultur unseres Nachbarlandes. Ergänzt wird dies durch gemeinsame Projekte mit den Handwerkskammern Niederbayern und Südböhmen, die den Schülerinnen und Schülern authentische Einblicke in berufliche Zusammenhänge ermöglichen und den bilingualen Ansatz sinnvoll erweitern.

Im Mittelpunkt steht der Gedanke, Sprache dort erfahrbar zu machen, wo sie im Alltag tatsächlich vorkommt. So werden im Sportunterricht der 5. und 6. Klassen erste tschechische Wörter und kurze Sätze eingebunden – Begrüßungen, kleine Anweisungen oder einfache Dialoge, die Bewegung, Sprache und Alltagssituationen miteinander verbinden. Im Rahmen des Bewegten Lernens erwerben die Schülerinnen und Schüler spielerisch Ausdrucksfähigkeit und Kommunikationsfreude; Lernen geschieht aktiv, entspannt und mit hoher Motivation.

Schrittweise werden die bilingualen Elemente auf die berufsorientierenden Fächer Technik, Wirtschaft sowie Ernährung und Soziales ausgeweitet. Kleine Spracheinheiten fördern dabei nicht nur die sprachliche Kompetenz, sondern stärken auch das Verständnis für berufliche Abläufe im internationalen Kontext.

Besonders wertvoll ist die Nutzung der schulinternen Sprachressourcen: Ein Sportlehrer, eine Lehrerin, eine Mensa-Köchin sowie mehrere Schülerinnen und Schüler mit tschechischem Hintergrund bringen ihre Erfahrungen aktiv ein und bereichern Unterricht und Schulleben.

Mit diesem ganzheitlichen Ansatz fördert die Sportmittelschule Hauzenberg frühzeitig Sprachgefühl, Offenheit und interkulturelles Verständnis – Kompetenzen, die für die persönliche Entwicklung ebenso bedeutsam sind wie für den späteren Berufseinstieg. Die Verbindung aus langjähriger Partnerschaft, praktischen Projekten und lebendigem Unterricht macht den bilingualen Weg der Schule zu einem zukunftsweisenden Bestandteil ihres Profils.

Sportovní střední škola Hauzenberg již řadu let důsledně využívá své jedinečné geografické polohy jako příležitosti. Bezprostřední blízkost České republiky a více než třicetileté partnerství se školou ZŠ Za Nádražím v Českém Krumlově tvoří základ živého a prakticky zaměřeného přístupu k jazyku a kultuře naší sousední země. Tento koncept dále doplňují společné projekty s Řemeslnou komorou Dolního Bavorska a Jihočeskou hospodářskou komorou, které žákům umožňují autenticky nahlédnout do profesního prostředí a smysluplně rozšiřují dvojazyčný přístup školy.

Středobodem je myšlenka umožnit žákům zažívat jazyk tam, kde se skutečně používá v každodenním životě. Ve výuce tělesné výchovy v 5. a 6. ročníku jsou proto zařazována první česká slovíčka a krátké věty – pozdravy, jednoduché pokyny nebo krátké dialogy, které propojují pohyb, jazyk a každodenní situace. V rámci konceptu učení v pohybu si žáci hravou formou osvojují schopnost vyjadřování i radost z komunikace; učení probíhá aktivně, uvolněně a s vysokou motivací.

Postupně budou dvojazyčné prvky rozšiřovány také do odborně zaměřených předmětů technika, ekonomika a výživa se sociální péčí. Krátké jazykové bloky přitom podporují nejen rozvoj jazykových kompetencí, ale zároveň posilují porozumění pracovním postupům v mezinárodním kontextu.

Mimořádně cenné je využití vlastních jazykových zdrojů školy: učitel tělesné výchovy, učitelka, kuchařka ve školní jídelně i několik žáků s českým původem aktivně přinášejí své zkušenosti a obohacují výuku i školní život.

Tímto komplexním přístupem podporuje Sportovní střední škola Hauzenberg již od raného věku jazykový cit, otevřenost a mezikulturní porozumění – kompetence, které jsou důležité jak pro osobní rozvoj, tak pro budoucí profesní uplatnění. Spojení dlouholetého partnerství, prakticky zaměřených projektů a živé výuky činí z dvojazyčné cesty školy perspektivní a významnou součást jejího vzdělávacího profilu.

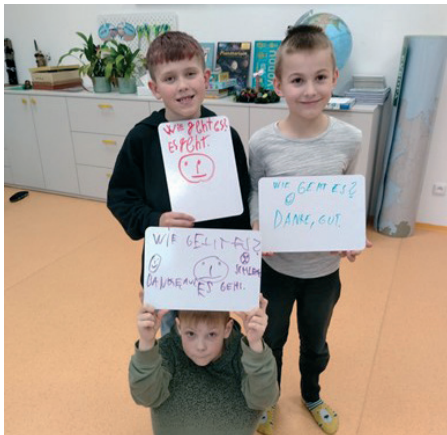

Fotos/fotografie: Sportmittelschule Hauzenberg

„Sprachenbrücken – Jazykové mosty“

„Sprachenbrücken – Jazykové mosty“ verbindet Menschen, Gemeinden und Bildungseinrichtungen dies- und jenseits der Grenze auf besonders lebendige Weise. Im Rahmen von Interreg AT-CZ 2021–2027 setzen die Südböhmische Universität České Budějovice und die Education Group GmbH aus Linz ein starkes Zeichen für gelebte Nachbarschaft und frühe Mehrsprachigkeit.

Das Projekt wird in den Gemeinden Lipno nad Vltavou, Loučovice und Vyšší Brod sowie in Bad Leonfelden, Vorderweißenbach und St. Stefan-Afiesl umgesetzt. Seit September 2025 nehmen rund 250 Kinder aus Kindergärten und Volksschulen regelmäßig an Sprachgruppen teil. Das Interesse der Kinder übertraf die ursprünglichen Erwartungen deutlich und zeigt, wie groß die Offenheit für die Sprache und Kultur des Nachbarlandes ist.

© Fotos: Education Group GmbH

„Sprachenbrücken – Jazykové mosty“

Projekt „Sprachenbrücken – Jazykové mosty“ spojuje lidi, obce a vzdělávací instituce na obou stranách hranice velmi živým způsobem. V rámci programu Interreg AT-CZ 2021–2027 vysílají Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích a společnost Education Group GmbH z Linze jasný signál ve prospěch aktivního sousedství a rané vícejazyčnosti.

Projekt se realizuje v obcích Lipno nad Vltavou, Loučovice a Vyšší Brod, stejně jako v Bad Leonfeldenu, Vorderweißenbachu a St. Stefan-Afieslu. Od září 2025 se pravidelně účastní jazykových kroužků přibližně 250 dětí z mateřských a základních škol. Zájem dětí výrazně předčil původní očekávání a ukazuje, jak velká je otevřenost vůči jazyku a kultuře sousední země.

„Jazykové mosty“ vnímá jazyk jako spojovací článek. Děti se s jazykem sousední země seznamují hravou formou a bez tlaku na výkon

„Sprachenbrücken“ versteht die Sprache als Verbindung. Kinder begegnen der Nachbarsprache spielerisch und ohne Leistungsdruck – mit Liedern, Bewegung, kleinen Alltagssituationen und vor allem mit viel Freude am gemeinsamen Lernen.

Besonders wertvoll sind die persönlichen Begegnungen. Bereits in der Weihnachtszeit besuchten sich Schulen und Kindergärten gegenseitig, im Frühjahr werden diese Treffen nun fortgesetzt. Gerade dabei zeigt sich eindrucksvoll, wie schnell Kinder aufeinander zugehen, Hemmungen abbauen und neue Freundschaften entstehen lassen.

Die positiven Erfahrungen der ersten Projektphase bilden die Grundlage für die nächsten Schritte: Ab dem kommenden Schuljahr soll das Projekt erweitert werden. Geplant ist die Einbindung weiterer Gemeinden auf beiden Seiten der Grenze sowie ein zusätzlicher Schwerpunkt für weiterführende Schulen. So wachsen die „Sprachenbrücken“ Schritt für Schritt weiter – als lebendige Verbindung zwischen Schulen, Gemeinden und Menschen in Österreich und Tschechien.

– prostřednictvím písniček, pohybu, drobných každodenních situací a především s velkou radostí ze společného učení.

Obzvláště cenná jsou osobní setkání. Již v období Vánoc se školy a mateřské školy navzájem navštěvovaly a na jaře budou tato setkání pokračovat. Právě při tom se působivě ukazuje, jak rychle se děti sbližují, překonávají zábrany a navazují nová přátelství.

Pozitivní zkušenosti z první fáze projektu tvoří základ pro další kroky: od příštího školního roku se má projekt rozšířit. Plánuje se zapojení dalších obcí na obou stranách hranice a také další zaměření na střední školy. Takto se „jazykové mosty“ krok za krokem dále rozšiřují – jako živé spojení mezi školami, obcemi a lidmi v Rakousku a v České republice.

3 EUREGIO-1000er

3 EUREGIO-1000ovky

Der Dreitannenriegel

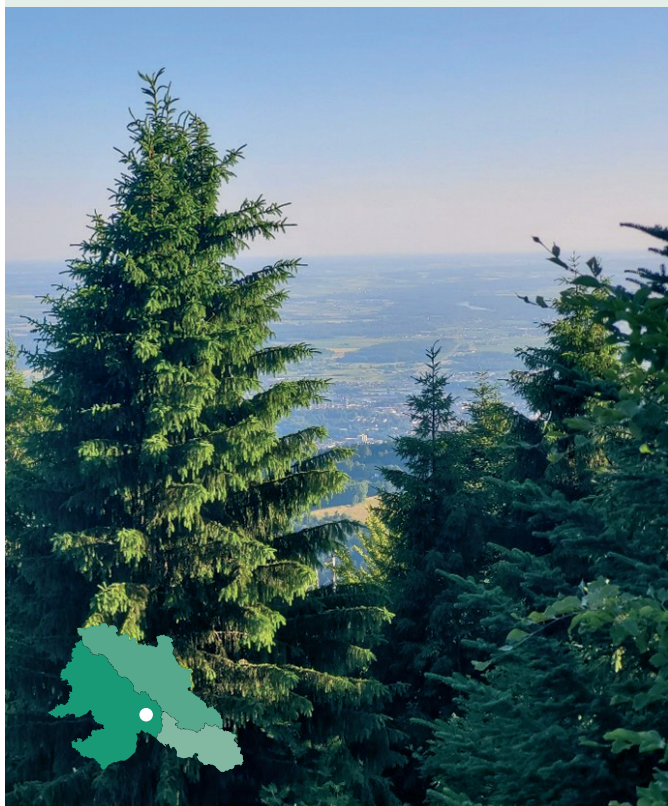

Foto: Jakob Hartl

Jeder der schon mal von München kommend die A92 Richtung Deggendorf/Bayerischer Wald gefahren ist, wird wohl diesen in der vordersten Reihe der Bayerwaldberge liegenden 1000er schon gesehen haben – wahrscheinlich ohne es zu wissen: Die Rede ist vom Dreitannenriegel.

Mit seinen 1.090 Metern ist er unter den Nachbarbergen zwar nicht der höchste – Breitenauriegel, Geißkopf und der Einödriegel liegen ebenfalls in dem riesigen Waldgebiet zwischen dem Graflinger Tal und der Ruselbergstrecke und satteln jeweils noch ein paar Höhenmeter drauf.

Aber der Dreitannenriegel ist ganz vorne und überblickt stolz den Gäuboden bzw. die Donauebene. Doch wie kam der Berg zu seinem Namen? Nun, Riegel ist gerade in dieser Region eine verbreitete Bezeichnung für einen Berg, Tannen gibt es viele, aber warum genau drei? Hier hat wie so oft nach regionalen Sagen der Teufel die Hand im Spiel: Zwei Forstleute aus Greising hatten vor vielen Jahrzehnten bis auf drei Tannen am Gipfel alle gefällt. Obwohl sie gewarnt worden waren, dass der Teufel persönlich diese drei beschütze, wollten sie ihr Werk vollenden. Jedoch: Trotz des Einsatzes aller Geräte und aller Kraft wollten diese einfach nicht fallen – die Forstleute bekamen es mit der Angst zu tun und liefen heim – die Drei Tannen auf dem Riegel blieben stehen. Besonders angenehm: Da wir auf einem der vielen 1.000er wandern, gilt das ungeschriebene Gesetz „Bist über 1000 Meter, sagst nimma “Sie“ zum Peter“.

Dreitannenriegel

Každý, kdo někdy jel z Mnichova po dálnici A92 směrem na Deggendorf/Bavorský les, už jistě zahlédl tuto tisícovku, která se tyčí v první řadě bavorských lesních hor – pravděpodobně aniž by o tom věděl: Mluvíme o Dreitannenriegelu.

Se svými 1 090 metry sice není mezi sousedními horami nejvyšší – Breitenauriegel, Geißkopf a Einödriegel leží rovněž v obrovské lesnaté oblasti mezi údolím Graflinger Tal a úsekem Ruselberg a každý z nich je o pár metrů vyšší.

Dreitannenriegel však stojí úplně vpředu a pyšně shlíží na Gäuboden a dunajskou nížinu. Jak ale hora přišla ke svému jménu? Riegel je právě v této oblasti běžným označením pro horu, jedlí je tu mnoho, ale proč zrovna tři? Jak to bývá u regionálních pověstí, i zde má prsty d'ábel: Dva lesníci z Greisingu před mnoha desítkami let pokáceli všechny jedle na vrcholu až na tři. Ačkoli byli varováni, že tyto tři chrání sám d'ábel, chtěli své dílo dokončit. Avšak: navzdory nasazení veškerého nářadí a veškeré síly se tyto jedle prostě nec – lesníci dostali strach a utekli domů – tři jedle na Riegelu zůstaly stát.

Obzvláště příjemné: jelikož se pohybujeme na jedné z mnoha tisícovek, platí zde nepsané pravidlo: „V horách se nevykařuje.“

Foto: Bc. Michal Hájek

Der Čerchov

Der Berg Čerchov, mit 1.042 Metern der höchste Gipfel des nördlichen Böhmerwaldes, gehört zu den markantesten Wahrzeichen der Region Domažlice. Neben der schönen Natur und den weiten Ausblicken blickt er auch auf eine bemerkenswerte Geschichte zurück, die eng mit dem Grenzgebiet verbunden ist.

Das markanteste Merkmal des Gipfels ist der Kurz-Aussichtsturm aus dem Jahr 1905. Bei klarem Wetter bietet er einen Panoramablick auf den Böhmerwald, den Bayerischen Wald und manchmal sogar bis zu den Alpen. In den letzten Jahren wurde das gesamte Gipfelareal einer umfassenden Sanierung unterzogen, was die Zugänglichkeit und das Gesamtbild deutlich verbessert hat.

Eine große Neuheit ist die neue Berghütte, die nach langer Zeit wieder eine hochwertige touristische Infrastruktur auf den Čerchov bringt – Verpflegung, Schutz vor schlechtem Wetter und einen angenehmen Ort zur Erholung nach dem Aufstieg.

Der Čerchov war jedoch nicht immer frei zugänglich. Jahrzehntlang standen hier Militärkasernen, und der gesamte Gipfel war Teil einer streng bewachten Grenzzone. Der Zutritt war der Öffentlichkeit verboten, und das Gebiet diente als wichtiger Beobachtungs- und Funkstandort. Erst nach 1989 wurde der Berg wieder für Touristen geöffnet und entwickelte sich nach und nach zu einem der meistbesuchten Orte der Region.

Čerchov

Hora Čerchov (1 042 m n. m.), nejvyšší vrchol Českého lesa, patří k nejvýraznějším symbolům Domažlicka. Kromě krásné přírody a dalekých výhledů má i pozoruhodnou historii, která je s pohraničním úzce spjata.

Hlavní dominantou vrcholu je **Kurzova rozhledna** z roku 1905. Za jasného počasí nabízí panoramata Šumavy, Bavorského lesa a někdy dokonce i vzdálených Alp. V posledních letech prošel celý vrcholový areál rozsáhlou **rekonstrukcí**, která výrazně zlepšila přístupnost i celkový vzhled místa.

Velkou novinkou je nová **horská chata**, která po dlouhé době vrací na Čerchov kvalitní turistické zázemí – občerstvení, útočiště před nepřízní počasí i příjemné místo k odpočinku po výstupu. Čerchov však nebyl vždy volně přístupný. Po desetiletí zde stála **vojenská kasárna** a celý vrchol byl součástí přísně střeženého pohraničního pásma. Vstup byl veřejnosti zakázán a oblast sloužila jako významné pozorovací a radiotechnické stanoviště. Teprve po roce 1989 se hora znovu otevřela turistům a postupně se stala jedním z nejnavštěvovanějších míst regionu.

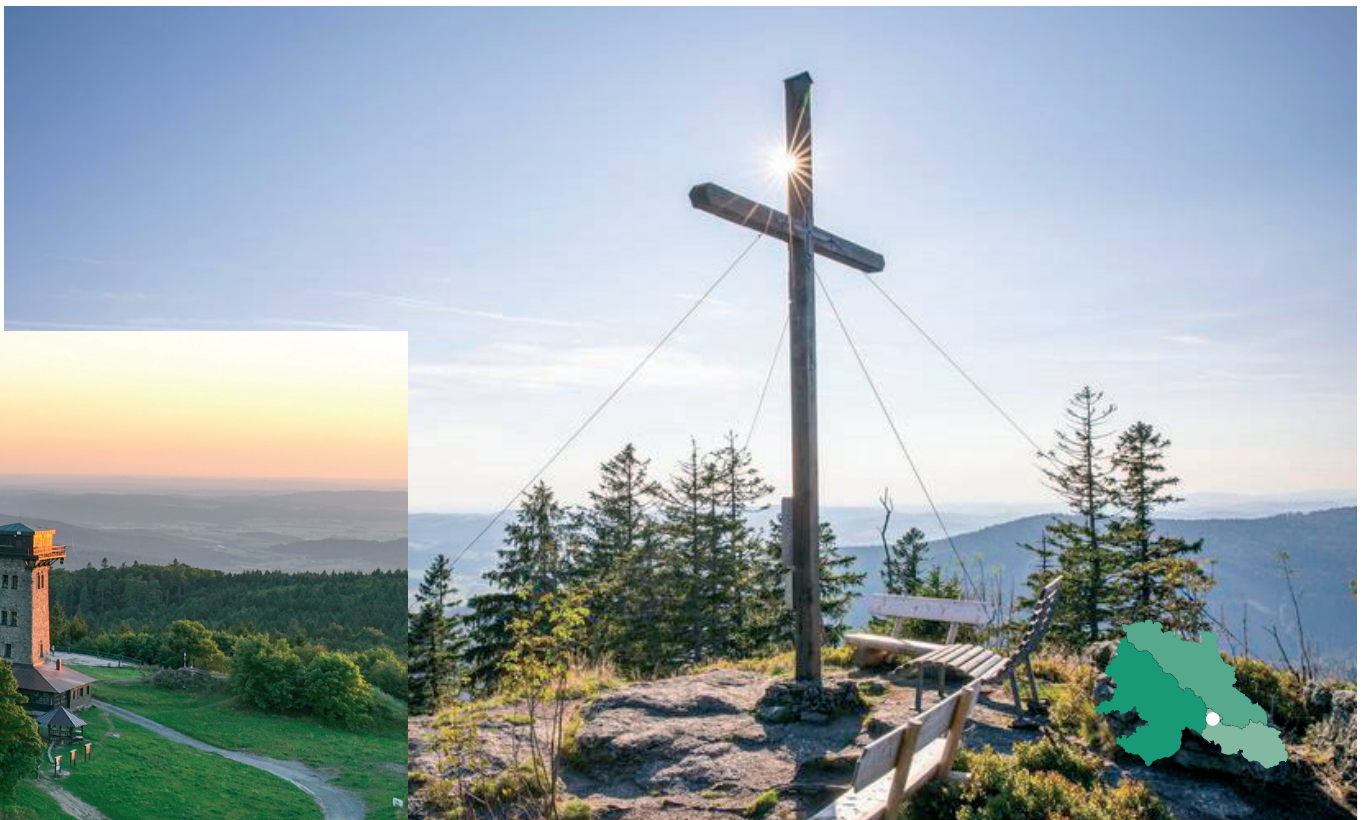

Foto: TVB Mühlviertel, Andreas Mühlleitner

Stinglfelsen – besten Aussichten im Bereich des Hochficht-Gipfels

Der Stinglfelsen mit seinen 1260 Höhenmetern in der Gemeinde Klaffer am Hochficht ist einer der großartigsten Aussichtspunkte im Mühlviertel. Der Aufstieg wird durch einen herrlichen Ausblick Richtung Süden über das Mühlviertel und an klaren Tagen bis in die Alpen belohnt.

Der Stinglfelsen ist über den Nordwaldkammweg von Holzschlag (Gemeinde Klaffer) in 1,25 Stunden und von Schöneben (Gemeinde Ulrichberg) in 3,5 Stunden erreichbar. Der Weg ist auch für Kinder gut machbar, gutes Schuhwerk wird allerdings empfohlen. Die Wanderer am Weg begrüßt man am besten mit „Grias di!“

Skála Stinglfelsen – nejlepší výhledy v okolí vrcholu Hochficht

Skála Stinglfelsen s nadmořskou výškou 1260 metrů v obci Klaffer u Hochfichtu je jedním z nejkrásnějších vyhlídkových míst v Mühlviertelu. Výstup je odměněn nádherným výhledem na jih přes Mühlviertel a za jasného počasí až k Alpám.

Na Stinglfelsen se lze dostat po stezce Nordwaldkammweg z Holzschlagu (obec Klaffer) za 1,25 hodiny a ze Schönebenu (obec Ulrichberg) za 3,5 hodiny. Trasa je dobře zvládnutelná i pro děti, doporučuje se však dobrá obuv. Turisty na stezce nejlépe pozdravíte slovy „Grias di!“

Veranstaltungstipps in der Dreiländerregion

Tipy na akce v regionu tří zemí

EUREGIO3<sup>AT
CZ
DE</sup>

Zdíkovské středověké slavnosti / Mittelalterfest Zdíkov

📅 29.08.2026

📍 Zdíkov

Grenzübergreifende Wanderungen und Radtouren / Pohorské túry a cyklistické výlety přes hranice

📅 regelmäßig in den
Sommermonaten /
Pravidelně v letních
a podzimních měsících

📍 Nationalpark Bayerischer Wald / Národní park Šumava

Česko-německá pouť na Bučinu / Tschechisch-deutsche Wallfahrt in Buchwald

📅 04.07.2026

📍 Kvilda / Bučina

Webermarkt / Tkalcovský trh

📅 25. - 26.7.2026

📍 Haslach

Rodina spojuje / Familie verbindet

📅 11.07.2026

📍 Horšovský Týn

Volksfest/lidový festival "Mühlviertler Wiesen"

📅 14. - 16.8.2026

📍 Freistadt

Festival Film.Kultur

📅 ab/od 20.11.2026

📍 Passau,
České Budějovice

Kunsthandwerksmarkt Mühlviertel - Südböhmen / Trh uměleckých řemesel Mühlviertel - Jižní Čechy

📅 05. - 06.09. 2026

📍 Windhaag bei Freistadt

Bayerische Landesausstellung "Musik in Bayern" / "Hudba v Bavorsku"

📅 bis/do 08.11.2026

📍 Freyung

Zahlreiche Aktionen im Rahmen der Städtepartnerschafts-Jubiläen / Řada akcí v rámci oslav výročí partnerských vztahů mezi městy

📅 ganzjährig
po celý rok

📍 Grafenau, Schärding,
Kašperské Hory

